

บทที่ 1

บทนำ

บทนำ

การศึกษา คือ รากฐานก่อกำเนิด ความรู้ความสามารถของทรัพยากรบุคคลและสร้าง ภูมิปัญญาของประเทศ การศึกษาจึงนับเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของประเทศ ในการแข่งขันกับนานาประเทศ ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกหันมาให้ความสำคัญ กับการศึกษา ในฐานะกลไก หรือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความสามารถและศักยภาพกำลังคน รวมถึงสังคมและประเทศชาติ โดยในยุคปัจจุบันประเด็นสำคัญในการพัฒนาทางการศึกษา จึงหมายถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษายึดหลักให้มีมาตรฐานและมีการประกันคุณภาพการศึกษา

หลักการและเหตุผล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2548 โดยเหตุผลที่มาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บัญญัติให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดเตรียมการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล เพื่อให้ สถานศึกษาของรัฐดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของ ตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ดังนั้น สมควรจัดตั้งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 9 แห่ง ขึ้นแทนสถาบันเทคโนโลยี ราชมงคล เพื่อให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐด้านวิชาชีพและ เทคโนโลยีที่มีวัตถุประสงค์ ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ ทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม โดยให้ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษามีโอกาสในการศึกษาต่อด้านวิชาชีพ เฉพาะทางระดับปริญญาเอกเป็นหลัก จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2548 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงลงพระปรมาภิไธยใน พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลและประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 122 ตอนที่ 5ก วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2548 พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลให้เกิดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง คือ 1) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 2) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก 4) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร 5) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ 6) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

- 7) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย 8) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ และ
9) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

ในส่วนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ นั้นถือได้ว่ามีฐานะเป็นหนึ่งในเก้ามหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชวมงคล พ.ศ. 2548 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วย 4 วิทยาเขต (เดิม) คือ 1) วิทยาเขตเพาะช่าง 2) วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ 3) วิทยาเขตศาลายา และ 4) วิทยาเขตวังไกลกังวล

เมื่อ วันที่ 27 พฤศจิกายน 2549 มหาวิทยาลัยฯ มีพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการตามกฎหมายกระทรวง จำนวน 11 แห่ง ได้แก่ 1) สำนักงานอธิการบดี 2) สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน 3) สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) สถาบันวิจัยและพัฒนา 5) สำนักงานวิทยาเขตวังไกลกังวล 6) คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ 7) คณะบริหารธุรกิจ 8) คณะศิลปกรรมศาสตร์ 9) คณะศิลปศาสตร์ประยุกต์ 10) คณะอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว และ 11) คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 5 ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษามาตรา 31 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบายแผนและมาตรฐานการศึกษา โดยในมาตรา 34 ได้กำหนดให้คณะกรรมการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการและตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฯ คณะกรรมการอุดมศึกษาจึงได้จัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษาเพื่อใช้เป็นกลไกระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการอุดมศึกษาและระดับหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาการอุดมศึกษาต่อไปนี้ มาตรฐานการอุดมศึกษานี้ได้ใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติที่เปรียบเสมือนร่มใหญ่เป็นกรอบในการพัฒนา โดยมีสาระสำคัญที่ครอบคลุมเป้าหมายและหลักของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยและเป็นมาตรฐานที่คำนึงถึงความหลากหลายของกลุ่มหรือประเภทของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ทุกสถาบันสามารถนำไปใช้กำหนดพันธกิจและมาตรฐานของการปฏิบัติงานได้

นอกจากมาตรฐานการอุดมศึกษาแล้ว คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานอื่น ๆ ที่ส่งเสริมความเป็นอิสระและความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา เช่น เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา หลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล เพื่อส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาด้านวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีความ

ทัดเทียมกันและพัฒนาสู่สากล ซึ่งทำให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างยืดหยุ่น คล่องตัว และต่อเนื่องในทุกระดับการศึกษา ตลอดจนสะท้อนให้เห็นถึงมาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ต่อมาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย “ระบบการประกันคุณภาพภายใน” และ “ระบบการประกันคุณภาพภายนอก” เพื่อใช้เป็นกลไกในการผดุงรักษาคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษา

การประกันคุณภาพภายใน เป็นการสร้างระบบและกลไกการควบคุม ตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมายและระดับคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดโดยสถานศึกษาและ/หรือหน่วยงานในต้นสังกัด โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษากำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำรายงานการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สาระสำคัญที่ระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 คือ การประกันคุณภาพภายในจะดำเนินการ โดยบุคลากรของสถานศึกษาร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวง พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาจึงมีหน้าที่ร่วมกับสถานศึกษาในการจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามก่อนมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทบวงมหาวิทยาลัยก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาโดยได้จัดทำประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง นโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 เพื่อเป็นแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา โดยอยู่ภายใต้หลักการสำคัญสามประการ คือ การให้เสรีภาพทาง

วิชาการ (Academic Freedom) ความมีอิสระในการดำเนินการของสถาบัน (Institutional Autonomy) และความพร้อมของสถาบันที่จะรับการตรวจสอบคุณภาพจากภายนอกตามหลักการของความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ (Accountability)

การประกันคุณภาพภายนอก เป็นการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดย “สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)” หรือเรียกชื่อย่อว่า “สมศ.” พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุกรอบ 5 ปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน สมศ. ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก (พ.ศ. 2544 – 2548) เสร็จสิ้นไปแล้ว ปัจจุบันอยู่ระหว่างประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สอง (พ.ศ. 2549 – 2553) การประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สองมีความแตกต่างที่สำคัญจากการประเมินรอบแรก 3 ประการ ประการแรก เป็นการประเมินทั้งระดับสถาบันและกลุ่มสาขาวิชา ประการที่สอง เป็นการประเมินตามจุดเน้นของสถาบัน ว่าสถาบันจะเลือกเน้นด้านการวิจัย หรือพัฒนาสังคม หรือพัฒนาศิลปะและวัฒนธรรมหรือจะเลือกเน้นเฉพาะการผลิตบัณฑิต ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดตัวบ่งชี้เฉพาะจำนวนหนึ่งที่สถาบันจะต้องถูกประเมินตามจุดเน้นนอกเหนือจากตัวบ่งชี้ร่วม ประการที่สาม การประเมินภายนอกรอบที่สองเป็นการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานทั้งระดับสถาบันและกลุ่มสาขาวิชา นั่นหมายถึง ทุกตัวบ่งชี้จำเป็นต้องมีเกณฑ์กำกับเพื่อตัดสินคุณภาพว่าผ่านการรับรองตามมาตรฐานคุณภาพ หรือผ่านการรับรองแบบมีเงื่อนไข หรือ ไม่ผ่านการรับรอง

รูปแบบและวิธีการดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกจะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยมีหลักการสำคัญ 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. เป็นการประเมินเพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องการตัดสิน การจัดผิด หรือการให้คุณ – ให้โทษ
2. ยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม โปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง (evidence – based) และมีความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ (accountability)
3. มุ่งเน้นในเรื่องการส่งเสริมและประสานงานในลักษณะกัลยาณมิตรมากกว่าการจ้องควบคุม
4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพและการพัฒนาการจัดการศึกษาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

5. มุ่งสร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมายและหลักการศึกษ
ของชาติตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้เอกภาพเชิงนโยบายแต่
ยังคงมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยสถาบันสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะและพัฒนา
คุณภาพการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพของสถาบันและผู้เรียน

กิตติยา สีอ่อน (2547) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษ
ภายในของสถาบันอุดมศึกษา โดยสังเคราะห์งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิผลของการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ คุณลักษณะของบุคลากรด้านความตระหนัก
ถึงความสำคัญและการมีทัศนคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพภายใน การทำงานเป็นทีม การฝึกอบรม
พัฒนาบุคลากร ความพร้อมด้านทรัพยากรทั้งด้านจำนวนบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และ
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงสร้างองค์กรและการกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน
ประกันคุณภาพ วัฒนธรรมคุณภาพ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และขนาดขององค์กร ส่วนประสิทธิผล
การประกันคุณภาพการศึกษามี 2 ส่วน คือ ประสิทธิภาพระหว่างทาง (Intermediate outcome) ได้แก่
การบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การ
ปฏิบัติงานแบบวงจรคุณภาพ และความพึงพอใจในงานของบุคลากร สำหรับประสิทธิผลสุดท้าย
(End outcome or ultimate outcome) ได้แก่ การบรรลุพันธกิจของสถาบัน (สำนักงานประกัน
คุณภาพ, 2550, น. 1 – 9)

จากการวิเคราะห์ SWOT ANALYSIS มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
พบว่า จุดอ่อนและอุปสรรคของการประเมินตนเอง (SAR) ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ 9 ประเด็น คือ

1. ระบบ/ขั้นตอนในการปฏิบัติงานไม่ชัดเจน
2. ระบบการจัดเก็บฐานข้อมูลซ้ำซ้อน ไม่เป็นข้อมูลกลางและขาดความเป็นระบบ อาทิ
ข้อมูลนักศึกษา ข้อมูลบุคลากร และฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ
3. ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถของบุคคลต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติแตกต่างกัน
4. เนื่องจากเป็นมหาวิทยาลัยที่จัดตั้งขึ้นใหม่จึงต้องมีการปรับสภาพเพื่อรองรับ
การเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการรวมตัวของแต่ละวิทยาเขตซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านของ
ความถนัดและเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาที่แต่ละวิทยาเขตเปิดสอน
5. บุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยมีไม่เพียงพอกับภาระงานที่มากขึ้น ทำให้เกิด
ความล่าช้าในการดำเนินงาน
6. นโยบายการลดอัตราบุคลากร ทำให้บุคลากรขาดขวัญกำลังใจรวมถึงภาระงาน
7. มหาวิทยาลัยฯ เป็นหน่วยงานตั้งใหม่เป็นองค์กรขนาดเล็ก ทรัพยากรมีจำกัดทำให้เกิด
การก้าวที่ไม่พร้อมกันจากฐานที่ต่างกัน (ฐาน 0 กับฐานมากกว่า 0)

8. การเปิดเสรีทางการศึกษาก่อให้เกิดการแข่งขันที่สูงขึ้น

9. สมาคมวิชาชีพเข้ามามีบทบาทต่อการกำหนดคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษามากขึ้น (สำนักงานประกันคุณภาพ, 2550, น. 10 – 11)

การปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ในปีที่ผ่านมาได้รับการประเมินทั้งภายในและหน่วยงานภายนอก ซึ่งผลการประเมินการปฏิบัติราชการ ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2549 มีผลการประเมินในภาพรวมเท่ากับ 3.4443 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน (รายงานผลการปฏิบัติราชการ ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 รอบ 12 เดือน (1 ตุลาคม 2548 – 30 กันยายน 2549) ฉบับสมบูรณ์) ซึ่งผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ ยังไม่เป็นที่น่าพอใจของมหาวิทยาลัย เนื่องจากการเขียนรายงานการปฏิบัติราชการ ไม่ครอบคลุมกับเกณฑ์การประเมินรวมทั้งหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้อง ไม่มีความพร้อมเพียงพอ ที่จะนำไปตามเกณฑ์ของ สกอ. และคำรับรองของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ และจากที่ผ่านมาผลการประเมินในรอบ 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน จะพบปัญหาและข้อบกพร่องคล้าย ๆ กันทุกครั้งที่สรุปผลการประเมิน ถึงแม้ปัญหาหรือข้อบกพร่องดังกล่าวจะไม่ใช่ปัญหาที่ทำให้การทำงานไม่ผ่านระบบการประกันคุณภาพก็ตาม แต่ก็ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายในการประชุมเพื่อจัดทำรายงานผลและการประเมินของคณะกรรมการที่เป็นหน่วยงานภายนอกเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ปัญหานี้ยังอยู่ในภาวะเสี่ยงและมีแนวโน้มที่จะเป็นปัญหาใหญ่ที่มีผลกระทบต่อระบบการปฏิบัติราชการดังที่ ศ.ดร.ธีรวุฒิ บุญยโสภณ อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ซึ่งดำรงตำแหน่งคณะกรรมการตรวจติดตามความก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่มหาวิทยาลัยฯ ต้องทราบข้อบกพร่องและจุดอ่อนควรปรับให้ดีขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายของรัฐบาล การรายงานผลความก้าวหน้าในรอบ 6 เดือนจะต้องเป็นที่พึงพอใจของคณะกรรมการตรวจติดตามผลการปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 มี สมศ.เป็นที่ปรึกษา ส่วน ก.พ.ร. เป็นเจ้าภาพ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ดร.กิตติยา เอ็ฟฟานส ได้ให้ข้อคิดกับมหาวิทยาลัย 2 ข้อ คือ

1. ด้านสภามหาวิทยาลัย การกำหนดนโยบายกำกับติดตามควรใช้ผู้มีคุณวุฒิจากภายนอกที่ผลการทำงานมีประสพการณ์จากภาคเอกชน เพื่อจะได้รับคำแนะนำ และวิสัยทัศน์ใหม่ ๆ ในการทำงาน

2. ด้านบุคลากรที่จะต้องให้ความสำคัญและด้านการสื่อสารในการทำงานและเนื้องาน เพื่อให้เกิดคุณภาพของมหาวิทยาลัย 4 ระดับ

- 2.1 กลุ่มสภามหาวิทยาลัย
- 2.2 ผู้บริหารระดับ CEO
- 2.3 ผู้บริหารระดับปฏิบัติงาน
- 2.4 เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน (รายงานการประชุมติดตามความก้าวหน้าการปฏิบัติราชการฯ ครั้งที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550, น. 1 – 4)

ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จึงสนใจศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ในด้านต่าง อย่างน้อยเพื่อให้การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยส่งเสริมการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
2. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของคุณลักษณะส่วนบุคคลกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

คำถามการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ได้แก่ปัจจัยใดบ้าง
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์อยู่ในระดับใด
3. คุณลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์หรือไม่

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้เป็น คือ บุคลากรภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ปีงบประมาณ 2551 จำนวน 833 คน (กองบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, 2551 ข้อมูล ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2551)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คำนวณหากลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan (ซานินทร์ ศิลป์จารุ , 2550, น. 48) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 263 คน แต่ในการศึกษาครั้งนี้ใช้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 400 คน ทั้งนี้โดยเพื่อความผิดพลาดที่เกิดจากการเก็บข้อมูล และได้รับแบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้น 239 ฉบับ เมื่อคิดเทียบกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำคือ 263 คน คิดเป็นร้อยละ 90.87 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สูง ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริงคือ 263 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling)

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

2.1. ตัวแปรต้น คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ อายุการทำงาน ระดับงานที่ปฏิบัติ สายงานที่ปฏิบัติ รายได้รวมต่อเดือน วุฒิการศึกษา และหน่วยงานที่สังกัด

2.2. ตัวแปรตาม คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ความเข้าใจระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร และด้านสิ่งสนับสนุน

นิยามศัพท์

ปัจจัย หมายถึง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ได้แก่ ด้านความรู้ ความเข้าใจระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร และด้านสิ่งสนับสนุน

ด้านความรู้ ความเข้าใจระบบประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจขั้นตอน การปฏิบัติงานตามระบบประกันคุณภาพ เป้าหมาย ประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา

ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ในตำแหน่งงานที่ปฏิบัติของผู้ได้บังคับบัญชา และหัวหน้าหน่วยงาน และการบริหารจัดการในงานประกันคุณภาพของผู้บริหาร

ด้านบุคลากร หมายถึง ความเป็นอิสระในการตัดสินใจ การมีโอกาสใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความเหมาะสมในปริมาณงานในการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพของบุคลากร

ด้านสิ่งสนับสนุน หมายถึง สิ่งที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพได้แก่ ความทันสมัยของเทคโนโลยีสารสนเทศ และ วัสดุ อุปกรณ์ และการประสานงาน

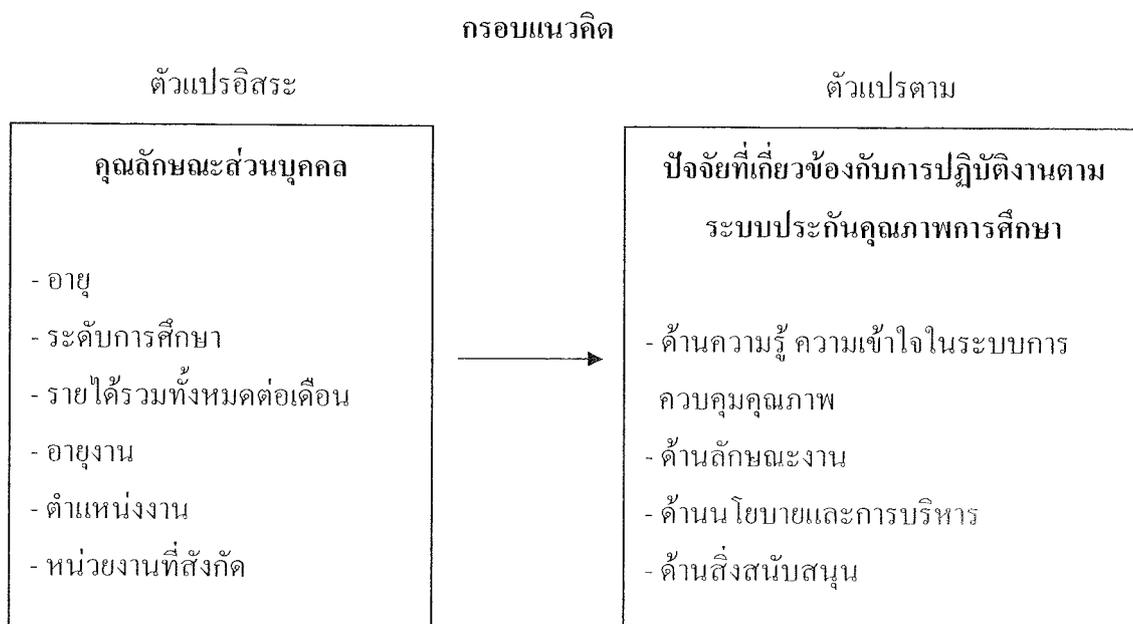
การปฏิบัติงาน หมายถึง การดำเนินงาน การจัดการ หรือการกระทำใด ๆ ของผู้บริหาร และบุคลากรในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ที่ได้รับมอบหมาย และมีหน้าที่รับผิดชอบงานต่าง ๆ ในหน่วยงานหรือแผนกงานของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ที่ทำให้การศึกษาของมหาวิทยาลัยมีคุณภาพโดยมีระบบควบคุม ตรวจสอบ และการประเมินผลคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยและองค์กรภายนอกมีความมั่นใจในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน

บุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ หมายถึง บุคลากรสายสอนและสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา มาเป็นแนวทางในการดำเนินการศึกษา ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ของกรอบการศึกษาได้ดังนี้

ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
2. ทราบระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
3. ทราบถึงความสัมพันธ์ของคุณลักษณะส่วนบุคคลกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผู้บริหารสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการตัดสินใจและปรับระบบการบริหารจัดการการปฏิบัติงานของบุคลากรให้สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
2. ส่งเสริมการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป